Vnútroštátne všeobecné súdy

Finska

V tejto časti nájdete informácie o všeobecných a správnych súdoch vo Fínsku.

Všeobecné a správne súdy – úvod

Súdy vo Fínsku sa delia na **všeobecné súdy** pre občianskoprávne a trestné veci, **správne súdy** pre správne konania a **špecializované súdy**.

Termínom **„všeobecné súdy“** sa označujú súdy so všeobecnou právomocou. Inými slovami, tieto súdy rozhodujú o sporoch, ktoré nespadajú do právomoci iného súdu. Týmito všeobecnými súdmi sú:

okresné súdy (*käräjäoikeus/tingsrätt*; ich počet je 20),

odvolacie súdy (*hovioikeus/hovrätt*; 5),

Najvyšší súd (*Korkein oikeus/Högsta domstolen*).

Správne súdy (*hallinto-oikeus/förvaltningsdomstol*) sú súdmi so všeobecnou právomocou v správnych veciach.

Ide o Najvyšší správny súd a regionálne správne súdy. Vo Fínsku je šesť regionálnych správnych súdov, a to v Helsinkách, v Hämeenlinne, vo Východnom Fínsku, v Severnom Fínsku, v Turku a vo Vaase. Alandy majú navyše svoj vlastný správny súd (*Ålands förvaltningsdomstol*).

Súdnym orgánom s najvyššou správnou jurisdikciou je **Najvyšší správny súd** (*Korkein hallinto-oikeus/Högsta förvaltningsdomstolen*).

Súdy prvého stupňa

Okresné súdy tvoria prvý stupeň všeobecných súdov. Rozhodujú v občianskoprávnych a trestných veciach a niektorých nesporových veciach, ako sú napríklad rozvody. Vo Fínsku je 20 okresných súdov. Počty prípadov, o ktorých rozhodujú, ako aj ich zamestnancov, sú veľmi rozdielne. Tieto súdy riešia približne 550 000 prípadov ročne (80 000 trestných vecí, 420 000 občianskoprávnych vecí a 50 000 nesporových vecí). Spolu zamestnávajú približne 1 900 osôb.

Ustanovenia, ktorými sa upravuje činnosť a správa týchto súdov, sa uvádzajú v **zákone o súdoch** (673/2016) a v rokovacích poriadkoch súdov. Podľa právnych predpisov je služobne najvyšší sudca okresného súdu aj správnym vedúcim tohto úradu.

Okresný súd môže pozostávať aj z prísediacich sudcov alebo prísediacich členov vybratých spomedzi občanov, ktorí sa zúčastňujú na trestných konaniach týkajúcich sa závažnejších trestných činov a pozemkových vecí. Prísediacich členov spomedzi občanov vyberajú obecné zastupiteľstvá. Ministerstvo spravodlivosti potvrdí počet prísediacich členov vybratých spomedzi občanov, ktorí sa musia zvoliť v každej obci. Ich odmena sa vypláca zo štátnych finančných prostriedkov.

Konanie na súdoch prvého stupňa

Na okresnom súde sa **občianskoprávny prípad** rieši v dvoch fázach: **predbežné konanie** a **hlavné pojednávanie**. Predbežné konanie začína písomnými podaniami strán. Prípady vzťahujúce sa nesporné pohľadávky sa vyriešia už v tejto fáze. Predbežné konanie je ústne a predsedá mu samosudca.

Ak prípad nie je možné vyriešiť v tejto fáze, naplánuje sa samostatné hlavné pojednávanie. Súd sa v tejto fáze skladá z jedného alebo troch sudcov. Konania sa prerušujú čo najmenej.

Pri **trestných prípadoch** sa zloženie okresného súdu líši podľa predmetného trestného činu. Najmenej závažné trestné činy rieši samosudca a vážnejšie trestné činy rieši kolektívny súd zložený z jedného sudcu a dvoch prísediacich členov vybratých spomedzi občanov, alebo z troch sudcov.

Trestné konanie sa riadi tými istými zásadami, akými sa riadia občianskoprávne konania. Trestné konanie môže zahŕňať aj predbežné konanie. Súd môže požiadať obvineného, aby pred hlavným pojednávaním predniesol svoju obhajobu. Ide o ústne konanie a rozsudok sa zakladá na skutkovom stave a dôkazoch, ktoré účastníci konania predložili súdu. Všetky dôkazy sa prijímajú na hlavnom pojednávaní. Aj trestné konania sa prerušujú čo najmenej. Ak začalo hlavné pojednávanie, zloženie súdu nie je možné meniť. Podľa podmienok stanovených v zákone možno trestnú vec vyriešiť aj prostredníctvom písomného konania bez toho, aby sa nariadilo hlavné pojednávanie.

Ak súd nedospeje k **rozsudku na základe konsenzu**, príde na rad hlasovanie. Každý člen senátu má jeden hlas. V prípade rovnakého počtu hlasov preváži názor sudcu, v trestnom konaní sa uprednostní najmiernejší odsudzujúci trest.

Rozsudok okresného súdu musí byť odôvodnený. Vo väčšine prípadov sa rozsudok oznámi účastníkom konania hneď po hlavnom pojednávaní. V dlhých alebo komplikovaných trestných veciach možno rozsudok odložiť maximálne o dva týždne a potom ho kancelária súdu písomne oznámi účastníkom konania.

Odvolacie súdy

Vo Fínsku je päť odvolacích súdov: Helsinki, Východné Fínsko (v meste Kuopio), Rovaniemi, Vaasa a Turku.

Tieto sa ako súdy druhého stupňa zaoberajú odvolaniami a opravnými prostriedkami proti súdnym rozhodnutiam okresných súdov. V určitých prípadoch odvolacie súdy môžu konať aj ako súdy prvého stupňa, napríklad v prípade námietky voči sudcovi alebo obvinenia vysoko postavených štátnych úradníkov.

Odvolacie súdy sú zodpovedné aj za dozor nad uplatňovaním práva na okresných súdoch a za niektoré veci, ktoré sa týkajú súdnej správy. Predovšetkým vydávajú stanovisko týkajúce sa žiadateľov o funkciu sudcu okresného súdu alebo odvolacieho súdu, určené justičnej výberovej komisii. Toto stanovisko predkladá útvar odvolacieho súdu, ktorý je tým poverený podľa zákona. Predseda (hlavný sudca) odvolacieho súdu zodpovedá za jeho prevádzku a efektívnosť.

Odvolací súd je rozdelený na **komory**, ktoré riadi služobne najvyšší sudca, spolupracujúc s ostatnými sudcami. O prípadoch bežne rozhoduje skupina troch sudcov.

Konanie na odvolacom súde

V niektorých občianskoprávnych a trestných veciach potrebuje navrhovateľ povolenie od odvolacieho súdu, aby mohol podať odvolanie. Toto povolenie sa vydáva v súlade so zákonom. Konanie na odvolacom súde má formu písomného konania alebo hlavného pojednávania.

Najvyšší súd

Najvyšší súd predstavuje **najvyššiu úroveň odvolania**. Najvyšší súd je rozdelený na komory, ktoré musia na to, aby mohli byť právne spôsobilé, pozostávať z piatich členov.

Aby bolo možné postúpiť prípad na Najvyšší súd, musí osoba alebo dotknutý účastník konania požiadať o povolenie odvolať sa proti rozsudku súdu.

Po prijatí tejto žiadosti Najvyšší súd preskúma najmä prípustnosť odvolania v danom prípade. Danú vec posudzuje **skupina** zložená z dvoch alebo troch sudcov. Povolenie na podanie opravného prostriedku možno udeliť len z dôvodov, ktoré ustanovuje zákon.

Najvyšší súd od roku 1980 udržiava jednotu judikatúry. V praxi to znamená, že prípad, ktorý vyriešil Najvyšší súd, stanovuje právnu normu, ktorú musia dodržiavať ostatné súdy v podobných prípadoch. Povolenie na podanie opravného prostriedku od Najvyššieho súdu sa nevyžaduje v prípadoch, keď odvolací súd vystupoval ako súd prvého stupňa.
Prevádzku Najvyššieho súdu riadi jeho **predseda**. Členovia Najvyššieho súdu sa nazývajú sudcami Najvyššieho súdu (*oikeusneuvos/justitieråd*). Hlavný tajomník, asistenti hlavného tajomníka či služobne mladší alebo starší súdni tajomníci môžu všetci vystupovať ako vyšší súdni úradníci (referendári).
Okrem judikatúry patrí medzi funkcie Najvyššieho súdu menovanie sudcov na dočasné miesta na viac ako jeden rok. Najvyšší súd tiež pripomienkuje navrhované právne predpisy a žiadosti o milosť, ktoré sa zasielajú fínskemu prezidentovi.
Konanie na Najvyššom súde má zvyčajne **písomnú** formu. V prípade potreby však možno pripustiť aj **pojednávania**.

Správna jurisdikcia

Správne súdy

V ústave Fínska sa stanovuje, že právne predpisy sa musia dôsledne dodržiavať v akejkoľvek verejnej činnosti. Osoba alebo subjekt, ktorá(-ý) sa domnieva, že rozhodnutie verejného orgánu je neoprávnené, sa môže spravidla proti tomuto rozhodnutiu odvolať.
Akýkoľvek orgán musí vo svojom rozhodnutí uviesť podmienky podania odvolania. Vo viacerých prípadoch možno žiadať správny orgán, ktorý vydal rozhodnutie, o opravu. Ak účastník konania nie je spokojný, môže sa obrátiť na správny súd. Súdne obvody správnych súdov závisia od územnej štruktúry krajov, t. j. súdny obvod môže tvoriť jeden alebo viac krajov.
Správny súd na základe opravného prostriedku určí, či je sporné rozhodnutie, ktoré vydal orgán, v súlade so zákonom. Ak rozhodnutie správneho súdu nie je vyhovujúce, možno sa vo väčšine prípadov proti nemu odvolať na Najvyššom správnom súde alebo aspoň predložiť žiadosť o prípustnosť odvolania na Najvyššom správnom súde.
Správne súdy sa riadia zákonom o správnych súdoch (430/1999), dekrétom Rady ministrov o obvodoch správnych súdov (865/2016) a jednotlivými vnútroštátnymi nariadeniami. Pokiaľ ide o správne súdy, zákon o správnom konaní (586/1996) sa uplatňuje ako procesné právo.
Správne súdy rozhodujú o viac ako 20 000 prípadoch ročne. Väčšina prípadov sa týka odvolaní, ale správne súdy rozhodujú aj o správnych sporoch a rozhodnutiach správnych orgánov, ktoré podliehajú ich schváleniu. Podľa klasifikácie dokumentov v registri existuje približne 300 kategórií prípadov, o ktorých treba rozhodnúť, čo svedčí o ich veľkej rôznorodosti. Správne súdy sú regionálne súdy so všeobecnou právomocou, kde sa v zásade riešia všetky správne spory. Existuje však niekoľko kategórií prípadov, ktorými sa zaoberajú výlučne niektoré správne súdy:
Správny súd v Helsinkách rozhoduje o všetkých prípadoch týkajúcich sa DPH a colných záležitostí.
Správny súd v meste Vaasa rozhoduje o odvolaniach proti rozhodnutiam o oprávneniach alebo povoleniach a záväzným rozhodnutiam vydaným v súlade s právnymi predpismi v oblasti vodného hospodárstva a ochrany životného prostredia.
Všetky odvolania proti rozhodnutiam o podpore poľnohospodárstva, opatreniach na rozvoj vidieka a podpore premeny poľnohospodárstva rieši správny súd v meste Hämeenlinna.
Správny súd pre severné Fínsko rieši odvolania vo veci podpory chovu sobov či prirodzeného živobytia a rozhoduje o určitých otázkach týkajúcich sa zákona o Skoltoch.
Správny súd riadi služobne najvyšší sudca spolu s ostatnými členmi. Služobne najvyšší sudca zodpovedá za prevádzku a efektívnosť správneho súdu.
Správne súdy sa môžu deliť na komory. Komore predsedá sudca správneho súdu vymenovaný za predsedu komory. Okrem správnych sudcov pracujú na správnom súde vyšší súdni úradníci a tajomníci. Správne súdy zamestnávajú približne 550 osôb.

Rozhodovacie komory na správnych súdoch

Správny súd je súd, ktorý rozhoduje kolektívne (alebo na základe kvóra troch sudcov). Členmi správneho súdu sú služobne najvyšší sudca a ostatní sudcovia. V niektorých oblastiach, ako je napríklad duševné zdravie alebo ochrana dieťaťa, môže znalec ako člen takisto príležitostne vstúpiť do procesu riešenia veci a rozhodovania. Pokiaľ ide o prípady týkajúce sa vodného hospodárstva a ochrany životného prostredia, okrem príslušných justičných pracovníkov sa na konaní zúčastňujú špecializovaní sudcovia v oblasti prírodných vied alebo technológií. V týchto kategóriách prípadov sa senát spravidla skladá zo štyroch sudcov.
Správne súdy môžu riešiť niektoré jednoduchšie prípady v menších zostavách za predpokladu, že neohrozia právnu ochranu účastníkov konania.
O niektorých prípadoch môžu rozhodovať dvaja sudcovia, ak je sťažnosť jasná a nevyžaduje si ďalší výklad zákona. Ide okrem iného o niektoré sťažnosti týkajúce sa dane z príjmu, z nehnuteľnosti a z motorových vozidiel, ako aj stavebných povolení. Ak sa dvojčlenná skupina sudcov nezhodne, prípad sa predloží na rozhodnutie obvyklej trojčlennej skupine sudcov. Samosudca môže rozhodnúť o otázkach, ako je napríklad priestupok týkajúci sa neoprávneného parkovania, ťahanie vozidla, vodičský preukaz či pokuty vo verejnej doprave. Okrem toho môže samosudca rozhodnúť o všetkých doložkách o povinnosti zdržať sa konania, ktoré možno považovať za dočasné opatrenia. Môže tiež zakázať alebo pozastaviť súdne zabavenie daní a odvodov.

Konanie na správnom súde

Prípady predložené na správne súdy sa riešia hlavne písomne, ale v posledných rokoch došlo k nárastu ústnych konaní a obhliadok na mieste. Ústne konanie sa veľmi využíva v prípadoch týkajúcich sa ochrany detí a administratívnych záležitostí vzťahujúcich sa na cudzincov.
V priebehu dokazovania musí navrhovateľ (alebo žiadateľ) v zásade predložiť dôkaz pre svoje sťažnosti, ako aj ich odôvodnenie. Správny súd však zodpovedá za objasnenie veci na základe zásady vedenia vyšetrovania z úradnej moci. Podľa zákona o správnom konaní musí správny súd konať z úradnej moci a preskúmať vec s cieľom zabezpečiť spravodlivý, nestranný a vhodný postup.
Správne súdy riešia prípady v chronologickom poradí. Podľa zákonných ustanovení sa o niektorých prípadoch rozhoduje bezodkladne. Keď sa vec predloží správnemu súdu, vyšší súdny úradník pripraví spis. Tajomníci správnych súdov a notári a niekedy aj sudcovia správnych súdov môžu konať ako vyšší súdni úradníci na správnych súdoch. Vyšší súdny úradník žiada príslušné orgány, aby predložili potrebné stanoviská alebo správy, a zodpovedá za vypočutie účastníkov konania.
Od začiatku konania sa skúmajú podmienky prípustnosti a v prípade opravného prostriedku sa predkladá stanovisko príslušného orgánu a podporné dokumenty. Potom sa vypočujú ďalšie zainteresované strany a navrhovateľ.
Vyšší súdny úradník vystaví odôvodnené stanovisko. Preskúmanie dokumentov a odôvodneného stanoviska vykonávajú sudcovia a potom o prípade rozhodne správny súd na zasadnutí.
Správny súd preskúma všetky položené otázky a rozhodne o tom, ktoré skutočnosti sú relevantné. Ak sudcovia, ktorí majú prijať rozhodnutie, nedosiahnu jednohlasnú dohodu, nasleduje hlasovanie. Vyšší súdny úradník môže tiež predložiť nesúhlasné stanovisko. Po zasadnutí možno uviesť odôvodnenia rozhodnutia a po podpísaní rozhodnutia sudcami sa toto rozhodnutie oznámi účastníkom konania a príslušnému orgánu.

Najvyšší správny súd

Najvyšší správny súd je súd, ktorý má najvyššiu súdnu právomoc v správnych konaniach.
Väčšina prípadov, ktoré sa predkladajú Najvyššiemu správnemu súdu, sú odvolania proti rozhodnutiam iných správnych súdov. V niektorých prípadoch treba získať povolenie, aby bolo možné podať opravný prostriedok na Najvyšší správny súd.

Vo Fínsku sa možno obrátiť na Najvyšší správny súd na základe právnych dôvodov proti rozhodnutiam vlády a ministerstiev, ktoré zastupujú najvyššie orgány výkonnej moci.
Najvyšší správny súd môže vydávať stanoviská a predkladať návrhy týkajúce sa legislatívnych otázok. Kontroluje súdnu prax, ktorá spadá do jeho právomoci. Jeho cieľom je dohliadať na to, aby systém správnych súdov fungoval a bol efektívny. Okrem toho Najvyšší správny súd menuje dočasných správnych sudcov na obdobia dlhšie ako jeden rok.
Najvyšší správny súd riadi predseda. Jeho členovia sa nazývajú radcovia a je ich približne 20. Okrem toho na Najvyššom správnom súde pracuje približne 50 právnikov vo funkcii súdnych úradníkov, ako aj asi päťdesiat ďalších spolupracovníkov. Najvyšší správny súd sa delí na komory. Súdnu kanceláriu riadi tajomník súdnej kancelárie.
Najvyšší správny súd skúma približne 6 000 prípadov ročne. Súdne rozhodnutia tu obvykle prijímajú piati členovia. Žiadosť o podanie opravného prostriedku môže zamietnuť skupina troch sudcov. V prípadoch týkajúcich sa právnych predpisov o vodnom hospodárstve a ochrane životného prostredia, ako aj vo veciach týkajúcich sa patentových práv, osvedčení o užitočnosti a schém konfigurácie integrovaných obvodov spadá rozhodovanie nielen do právomoci príslušných justičných pracovníkov, ale príležitostne aj dvoch odborných členov. Odborný člen má postavenie nezávislého sudcu. Prípady predložené správnym súdom sa v zásade riešia písomne; ročne sa koná menej ako desať obhliadok na miestach a ústnych konaní.

Právne databázy a webové sídla

Názov databázy

Finlex

Webové sídlo fínskych súdov

Je prístup na webové sídlo alebo do databázy bezplatný?

Prístup na webové sídlo je **bezplatný**.

Na webovom sídle fínskych súdov sa uvádzajú informácie o súdnom systéme vo Fínsku. Ide o portál s informáciami o súdoch, prokurátoroch, súdnych exekútoroch, kanceláriách právnej pomoci a o iných verejných orgánoch, ktoré sa vo Fínsku zaoberajú správou súdnictva.
Uvádzajú sa tu hlavne najnovšie rozhodnutia odvolacích a správnych súdov. Najväčšie databázy Najvyššieho súdu, odvolacích súdov, správnych súdov a špecializovaných súdov sú dostupné na webovom sídle bezplatnej služby Finlex, ktorú spravuje Ministerstvo spravodlivosti Fínska.

Posledná aktualizácia: 02/02/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.